

**ZARZĄDZENIE NR 12/2021
REGIONALNEGO DYREKTORA OCHRONY ŚRODOWISKA
W KATOWICACH
z dnia 18 maja 2021 r.**

w sprawie ustanowienia zadań ochronnych dla rezerwatu przyrody Sokole Góry

Na podstawie art. 22 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2020 r. poz. 55, 471 i 1378) zarządza się, co następuje:

§ 1

Ustanawia się na pięć lat zadania ochronne dla rezerwatu przyrody „Sokole Góry”, zwanego dalej „rezerwatem” położonego w gminie Olsztyn, w powiecie częstochowskim.

§ 2

Zadania ochronne, o których mowa w §1, obejmują:

- 1) identyfikację i ocenę istniejących zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz sposoby eliminacji lub ograniczania tych zagrożeń i ich skutków, które określa załącznik nr 1 do zarządzenia;
- 2) opis sposobów ochrony czynnej ekosystemów z podaniem rodzaju, rozmiaru i lokalizacji poszczególnych zadań, które określa załącznik nr 2 do zarządzenia.

§ 3

Obszar rezerwatu objęty jest ochroną czynną.

§ 4

Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

Załączniki do zarządzenia Nr 12/2021 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach z dnia 18 maja 2021 r. w sprawie ustanowienia zadań ochronnych dla rezerwatu przyrody Sokole Góry.

Załącznik Nr 1

Identyfikacja i ocena istniejących zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz sposoby eliminacji lub ograniczania tych zagrożeń i ich skutków.

Identyfikacja istniejących zagrożeń zewnętrznych	Ocena zagrożeń	Sposoby eliminacji lub ograniczania zagrożeń zewnętrznych i ich skutków
Presja niekontrolowanego ruchu turystycznego na przyrodę ożywioną i nieożywioną.	Istotne	Obserwacje wpływu ruchu turystycznego na przyrodę ożywioną i nieożywioną. Bieżąca konserwacja miejsc wyznaczonych do ruchu turystycznego oraz utrzymanie ich drożności– usuwanie złomów, wywrotów oraz konarów i gałęzi zwisających nad trasami zwiedzania rezerwatu, konserwacja infrastruktury turystycznej. Utrzymanie/konserwacja zamknięcia otworu „Jaskini Maurycego”. Określenie warunków udostępnienia turystycznego.

Identyfikacja istniejących zagrożeń wewnętrznych	Ocena zagrożeń	Sposoby eliminacji lub ograniczania zagrożeń wewnętrznych i ich skutków
Zanik walorów krajobrazowych rezerwatu w wyniku ograniczenia otwarć widokowych.	Średnio istotne	Utrzymanie otwarcia widokowego z kulminacji „Góry Sokolej”.

Załącznik Nr 2

Opis sposobów ochrony czynnej ekosystemu z podaniem rodzaju, rozmiaru i lokalizacji poszczególnych zadań.

Lp.	Opis sposobów ochrony czynnej – rodzaj zadania ochronnego	Lokalizacja zadania ochronnego	Rozmiar zadania ochronnego
1.	Obserwacje wpływu ruchu turystycznego na przyrodę ożywioną i nieożywioną.	Cały teren rezerwatu.	Co najmniej raz na 2 lata.
2.	Bieżąca konserwacja miejsc wyznaczonych do ruchu turystycznego oraz utrzymanie ich drożności – usuwanie złomów, wywrotów oraz konarów i gałęzi zwisających nad trasami zwiedzania rezerwatu, konserwacja infrastruktury turystycznej (w tym punktów asekuracyjnych).	Cały teren rezerwatu.	W zależności od potrzeb.
3.	Utrzymanie/konserwacja zamknięcia otworu wejściowego Jaskini Maurycego.	Jaskinia Maurycego	W zależności od potrzeb.
4.	Określenie warunków korzystania z miejsc wspinaczki.	Udostępnione do ruchu turystycznego skały o nazwach zwyczajowych: Pielgrzym i Bonifacy (Boniek) ¹	<ol style="list-style-type: none"> 1) wykorzystuje się istniejące punkty asekuracyjne. Nie dopuszcza się instalowania nowych punktów asekuracyjnych, z wyjątkiem sytuacji gdy konieczna jest wymiana istniejącego punktu asekuracyjnego z przyczyn bezpieczeństwa; 2) dopuszcza się wspinaczkę z dolną i górną asekuracją, w każdym przypadku bez możliwości wejścia na szczyt skały; 3) nie dopuszcza się używania istniejących punktów asekuracyjnych w taki sposób, by lina przechodziła bezpośrednio przez nie (bez pośrednictwa tzw. ekspresów bądź karabinków); 4) nie dopuszcza się uprawia wspinaczki przy użyciu sprzętu mogącego uszkodzić skałę, w tym wspinaczki metodą tzw. drytoolingu – przy zastosowaniu sprzętu

¹ Na podstawie zarządzenia Nr 26/2014 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach z dnia 25 lipca 2014 r. w sprawie wyznaczenia szlaków ruchu pieszego oraz miejsc wspinaczki w rezerwacie przyrody „Sokole Góry”.

Lp.	Opis sposobów ochrony czynnej – rodzaj zadania ochronnego	Lokalizacja zadania ochronnego	Rozmiar zadania ochronnego
			typowego dla wspinaczki lodowej (m.in. czekany, raki).
5.	Utrzymanie otwarcia widokowego z kulminacji Góry Sokolej w stronę wzgórza zamkowego w Olsztynie poprzez przycinanie koron drzew.	Kulminacja Góry Sokolej	W zależności od potrzeb.

Uzasadnienie merytoryczne
do zarządzenia Nr 12/2021 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w
Katowicach z dnia 18 maja 2021 r. w sprawie ustanowienia zadań ochronnych dla
rezerwatu przyrody Sokole Góry.

Rezerwat przyrody Sokole Góry nie ma planu ochrony ustanowionego przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach, zgodnie z art. 19 ust. 6 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2020 r. poz. 55, 471 i 1378). W związku z tym, wykonywanie wszelkich prac na terenie tego rezerwatu jest możliwe na podstawie zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach, ustalającego zadania ochronne, zgodnie z art. 22 ust. 2 pkt 2 ww. ustawy.

Rezerwat przyrody Sokole Góry utworzony został w 1953 r. w celu „zachowania, ze względów naukowych, dydaktycznych i społecznych obszaru leśnego o różnych typach lasów mieszanych i sosnowych, porastających szczególnie wyróżniający się pięknem krajobrazu fragment Jury Krakowsko - Wieluńskiej z charakterystycznymi wychodniami skał wapiennych uformowanych i wyżłobionych erozją w fantastyczne kształty, jaskinie itp.”. Rezerwat położony jest w granicy specjalnego obszaru ochrony siedlisk Natura 2000 Ostoja Olsztyńsko-Mirowska (PLH240015), wyznaczonego dla zachowania m.in. siedlisk nieleśnych związanych z wapiennymi skałami stanowiącymi miejsce występowania licznych rzadkich i zagrożonych, ciepłolubnych gatunków roślin i bezkręgowców.

Mając na uwadze potrzebę ograniczenia negatywnego oddziaływania ruchu turystycznego na substancję przyrodniczą rezerwatu, niniejsze zarządzenie:

1. Określa warunki korzystania z miejsc wspinaczki;
2. Uwzględnia potrzebę obserwowania wpływu turystyki na rezerwat;
3. Uwzględnia potrzebę prowadzenia bieżącej konserwacji i utrzymywania tych miejsc wyznaczonych do ruchu turystycznego (w tym infrastruktury turystycznej);
4. Uwzględnia potrzebę utrzymania zamknięcia otworu Jaskini Maurycego.

Biorąc pod uwagę, że jednym z cenniejszych elementów przyrody w rezerwacie są ostańce skalne, a także związane z nimi siedlisko przyrodnicze - wapienne ściany skalne ze zbiorowiskami *Potentilletalia caulescentis* (kod 8210), uprawianie wspinaczki skałkowej dopuszcza się wyłącznie po wyznaczonych przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach drogach wspinaczkowych², pod warunkiem nieinstalowania nowych, stałych punktów asekuracyjnych, za wyjątkiem sytuacji gdy konieczna jest wymiana istniejącego punktu asekuracyjnego z przyczyn bezpieczeństwa. Ze względów ochrony muraw naskalnych nie jest możliwe uprawianie wspinaczki przy użyciu sprzętu naruszającego skały (np. czekany, raki). Dopuszcza się wspinaczkę z dolną i górną asekuracją, w każdym przypadku bez możliwości wejścia na szczyt skały w celu ochrony roślinności szczytowych partii skał. Mając na uwadze ochronę skały przed niszczeniem mechanicznym ale i zachowanie dłuższej sprawności zainstalowanej na skale infrastruktury wspinaczkowej, nie jest możliwe używanie ringów w taki sposób, by lina przechodziła bezpośrednio przez nie (bez pośrednictwa tzw. ekspresów bądź karabinków).

Zważając na duże zainteresowanie wspinaczką skalną oraz atrakcyjność rezerwatu dla turystów, istotne jest bieżące obserwowanie wpływu turystyki na przyrodę ożywioną i nieożywioną. Wyniki tych obserwacji mogą wskazywać na potrzebę wprowadzania modyfikacji zakresu lub warunków udostępnienia rezerwatu w celu ograniczenia bądź

---

² Na podstawie zarządzenia Nr 26/2014 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach z dnia 25 lipca 2014 r. w sprawie wyznaczenia szlaków ruchu pieszego oraz miejsc wspinaczki w rezerwacie przyrody „Sokole Góry”

eliminacji ewentualnego negatywnego wpływu na przedmiot jego ochrony. Zakładają zatem potrzebę utrzymania drożności tras turystycznych oraz konserwacji obecnej na terenie rezerwatu infrastruktury turystycznej tj. punkty asekuracyjne, barierki drewniane przy jaskiniach, schody drewniane, barierka w punkcie widokowym na kulminacji Góry Sokolej.

W zarządzeniu wskazano na konieczność utrzymania zamknięcia otworu wejściowego Jaskini Maurycego, zamontowanego w celu ochrony dobrze zachowanej szaty naciekowej jaskini. Niniejsze zarządzenie umożliwia podejmowanie prac związanych z utrzymaniem zamknięcia w dobrym stanie technicznym (remonty, konserwacje).

W celu zachowania walorów krajobrazowych rezerwatu zasadne jest utrzymywanie otwarcia widokowego z kulminacji Góry Sokolej, w kierunku wzgórza zamkowego w Olsztynie, poprzez przycinanie koron drzew. Do miejsca widokowego, znajdującego się na Górze Sokolej, prowadzi ścieżka edukacyjno-przyrodnicza.

Ochrona gatunków grzybów, roślin i zwierząt w rezerwacie, realizowana jest poprzez ochronę całego ekosystemu. Obecnie nie zachodzi na terenie rezerwatu konieczność prowadzenia innych dodatkowych działań z zakresu czynnej ochrony grzybów, roślin i zwierząt.

Rezerwat przyrody Sokole Góry położony jest w granicach Parku Krajobrazowego Orlich Gniazd oraz obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty Ostoja Olsztyńsko-Mirowska (PLH240015), stanowiąc istotny element systemu ekologicznego ww. obszarów chronionych. Zlokalizowany jest wśród lasów własności Skarbu Państwa, będących w zarządzie Nadleśnictwa Złoty Potok, dla których plan urządzenia lasu poddany został opiniowaniu w ramach procedury strategicznej oceny oddziaływania na środowisko na podstawie ustawy z 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko. W ramach tej procedury przeanalizowano potencjalne negatywne oddziaływanie na rezerwat w wyniku realizacji ww. planu i nie stwierdzono zagrożeń dla prawidłowego funkcjonowania rezerwatu.

Reasumując dla rezerwatu nie zidentyfikowano zagrożeń potencjalnych oraz innych, istniejących zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych, poza ujętymi w przedmiotowym akcie prawnym.

Zadania ujęte w niniejszym zarządzeniu (Załącznik Nr 2) realizowane będą przez:

- pkt 1 - Regionalną Dyрекcyję Ochrony Środowiska w Katowicach (RDOŚ) i zarządcę terenu rezerwatu - Nadleśnictwo Złoty Potok;
- pkt 2 –
  - Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Śląskiego (w zakresie utrzymania infrastruktury turystycznej dotyczącej ścieżki edukacyjnej),
  - Polski Związek Alpinizmu (w zakresie utrzymania dróg wspinaczkowych),
  - Nadleśnictwo Złoty Potok (w zakresie utrzymania drożności tras ruchu pieszego – usuwanie złomów, wywrotów oraz konarów i gałęzi zwisających nad trasami zwiedzania rezerwatu);
- pkt 3, 4 – RDOŚ;
- pkt 5 - Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Śląskiego.